

Öngyilkosság a Biblia tanításának fényében

I. Az érvényes parancs: ne ölj!

- a. Induljunk el abból a régi igazságból, hogy az élet Isten ajándéka. Ő teremtette az emberi fajt, Ő lehelt lelket Ádámba, Évába és szintén Ő adta ki a parancsot, hogy az ember szaporodjon a földön. Isten akaratának megfelelően az emberi faj szaporodni kezdett, utódokat nemzett egyik generáció a másik után. Az életet ma is Isten ajándékának kell, hogy tekintsük, amikor a biológia tudománya révén egyre többet tudunk a fizikai élet keletkezéséről. Viszont annál csodálatosabb, ahogyan Isten minden embert egyedivé alkot és e világra küld. A bennünk lévő lélek egyedi és megismételhetetlen. *„Bizony te alkottad veséimet, te formáltál engem anyám méhében. Magasztallak, hogy oly megrendítően csodálatos lettem. Csodálatosak a te cselekedeteid, és jól tudja ezt lelkem. Formám nem volt rejtve előtted, amikor titokban formálódtam és alakultam, mintegy a föld mélyében. Szemed látta alaktalan testemet, és könyvedben ezek mind le voltak írva, és a napok, amelyeket rendeltél számomra, holott még egy sem volt meg közülük”* (Zsolt 139,13-16). És akkor még hozzá tehetjük, hogy az ember Isten képére és hasonlatosságára lett teremtve. Benne a lélek közvetlenül Istené, míg teste a föld porából lett formálva.
- b. Isten azonban az életnek nemcsak forrása, hanem tulajdonosa is. Teremtői és uralkodói minőségében jogot formál az ember életére. Például Jób 41,11-ben olvassuk: *„Ki az, aki előbb adott nekem, hogy azt visszafizessem? Mind enyém, ami az ég alatt van!”* Ez nemcsak a léviatánra vonatkozik, hanem minden élőlényre. A zsoltáros által már sokkal hangsúlyosabban fogalmaz az Úr: *„Ismerem a hegyek minden szárnyasát, és minden enyém, ami mozog a földön. Ha megéhezném, nem mondanám meg neked, mert enyém e világ, és ami azt betölti”* (Zsolt 50,10-11). De még ennél is világosabban szól az Úr Ezékiel 18,4-ben: *„Íme, minden lélek az enyém. Az atyák lelke ugyanúgy az enyém, mint a fiak lelke.”* Ami pedig Istené, az nem az emberé. Az ember nem rendelkezhet önmagával Isten akarata ellenében. Aki ezt teszi, és sajnos a modern világ hemzseg az istentelen és hitetlen emberektől, az valójában meglopja Istent. Isten kezéből lopja el az életét. A szabad világ egyik vívmánya az önrendelkezés joga. Ezt a keresztyének úgy értették, hogy nem uralkodhat egyik ember a másikon, de mindnyájuk felett Isten uralkodik. Tehát Istentől független önrendelkezést nem ismer a Szentírás. Isten az élet tulajdonosa.
- c. Ezért nem meglepő, hogy Isten olyan hangsúlyosan tiltotta meg a gyilkosságot: *„ne ölj”* (2Móz 20,13). Isten ezzel a paranccsal védi az embert az embertől, hiszen a bűnbe esett ember, ahogyan nem áthat szembemenni Istennel, úgy nem riad vissza embertársa életének kioltásától sem. Az első esetre nem kellett sokat várni: Káin meggyilkolja ártatlan testvérét, Ábelt. Lámek folytatta. Már az özönvíz előtti időben megtelt a föld erőszakkal (1Móz 6,13). Az özönvíz után így üzent az Úr Nóén keresztül az emberi fajnak: *„Aki embervért ont, annak vére ember által ontassék ki; mert Isten a maga képére teremtette az embert”* (1Móz 9,7). Másrészt a hatodik parancsolat Isten jogát is hivatott védeni az emberi élet felett. Ember nem ölhet. De Istennek joga van életet adni és elvenni, bölcs és igazságos tanácsvezése szerint. *„Az Úr öl és elevenít, sírba visz, és visszahoz”* (1Sámuel 2,6). Ez összefügg azzal az igazsággal is, hogy az ember vétkezett Isten ellen, amiért halált érdemel (ld. Róm 6,23). Ezért Isten bármikor végrehajthatja jogos ítéletét minden ember felett, kivétel nélkül. De kegyelmében életet akar adni, nem pedig pusztítani. Ezért Krisztus Jézusban kegyelmi ajándéka az örök élet: *„és én örök életet adok nekik, és soha örökké el nem vesznek”*, mondja az Úr Jézus (Jn 10,28). Végül hadd idézem Mózes szavait: *„A halandót visszatéríted a porba és azt mondod: Térjetek vissza, embernek fia!”* (Zsolt 90,3).
- d. Ezért a korábbi nemzedékek keresztyénjei – evangéliumiak és történelmi egyházakhoz tartozók – hangsúlyozták az élet szentségét. Az élethez csak Isten nyúlhat. Ezért tartották bűnnek és ítélték el, mint olyat, az öngyilkosságot, hiszen Isten jogkörébe avatkozik be az öngyilkos személy. Saját akarata érvényesítésével szembemegy Isten akaratával. Amint feljebb a 139. Zsoltárból idéztük: az Úr rendelte el és szabta meg az emberek idejét és napjait. De ezt hangsúlyozta Pál apostol is athéni prédikációjában: *„Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakjon a föld egész színén, és előre meghatározta rendelt idejüket és lakóhelyük határait”* (ApCsel 17,28). A Biblia

tanítása szerint tehát egyértelmű, hogy nem tévednek azok, akik az öngyilkosságot bűnnek tekintik.

II. Bűn és bocsánat az újjászületettek életében

- a. Ha az öngyilkosság bűn, akkor rögtön felmerül a sokakat felkavaró és elbizonytalanító kérdés: üdvözülhet-e egy öngyilkos személy? A válasz keresése átvizsgál minket egy tágabb területre, és pedig a megváltott, újjászületett hívők által elkövetett bűnök témakörébe. Követhetnek-e és követnek-e el bűnöket újjászületett személyek? Ugyanúgy fontos válaszolni a következő kérdésekre is: mi történik az újjászületett személyek bűneivel? Van rá bocsánat? Milyen alapon? És mi történik akkor, ha valakinek nem marad ideje rendezni bűneit?
- b. Hadd vegyük sorba a kérdéseket. Először is, követhetnek-e és követnek-e el bűnöket újjászületett személyek? Válasz: igen. János apostol szavai nem hagynak kétséget efelől: *„Ha azt mondjuk, hogy nincs bűnünk, magunkat csapjuk be, és nincs meg bennünk az igazság. Ha megvalljuk bűneinket, ő hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket, és megtisztítson minket minden hamisságtól. Ha azt mondjuk, hogy nem vétkezünk, az ő igéje nincs meg bennünk, és hazuggá tesszük őt”* (1Jn 1,8-10). Az újjászületett hívő ember tehát képes vétkezni és vétkezik is, még a tapasztalat szerint is. Viszont nem él folyamatosan a bűnben. A bűn nem uralkodik felette, hanem annak csak maradéka található benne. Így kell érteni János következő szavait: *„Senki sem cselekszik (folyamatos jelen idő) bűnt, aki Istentől született, mert benne marad annak magva, és nem vétkezhet (folyamatos jelen idő), mert Istentől született”* (1Jn 3,9).
- c. Második kérdés: mi történik az újjászületett egyének bűneivel? Válasz: van bocsánat rájuk, bizonyos feltételek mellett. János apostol erre is utalt: *„ha megvalljuk bűneinket, ő hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket.”* Tehát az újjászületett ember éppúgy meg kell, hogy vallja és bánja bűnét Isten előtt, mint megtérésekor, amikor Isten örök élettel ajándékozta meg őt Krisztusban. Itt már kimondhatjuk azt, hogy öngyilkos ember nem üdvözülhet, hiszen a testi halál után nincs lehetőség bűnvallásra és bűnbánatra. (Hogy miért nincs bocsánat a halál után, ez külön tanulmányt igényel.) Viszont az öngyilkosság problémáját ezzel még nem oldottuk meg teljesen. A válasz nem fedeli le az egész témakört, hiszen hívő emberek, nem is kevesen, jutnak olyan helyzetbe, hogy haláluk előtt nincs idejük egy-egy bűnüket rendezni Istennel és embertársaikkal. A halál olyan hirtelen jöhet, hogy egyszerűen nem marad idejük a bűn rendezésére. Például hívő férj és feleség összevesznek, az egyik kilép a házból és ráesik egy téglára vagy megcsúszik a lépcsőn és belehal. Az ilyen elkárhozott? A válaszadásba ilyenkor más bibliai tanítások is beleszólnak. Először is a bűn mindig jelen van az újjászületett emberben (ld. a fentebbi 1Jn 1,8-at). Ráadásul állandón magunkban hordozzuk óemberünket, akitől csak halálunkkor szabadulunk meg. Bűneinkkel, főleg szívünk láthatatlan bűneivel (irigység, kapzsiság, féltékenység, harag, hiúság, nagyravágyás, stb.) állandó harcban vagyunk. Tehát halálunk pillanatában van bűn bennünk. Akkor hogyan üdvözülünk? Ilyenkor a bibliai válasz az, hogy Jézus Krisztus megfizette az árat választottai összes bűnéért – vagy ahogyan C. H. Spurgeon mondta – a múltbeli, jelenbeli és jövőbeli bűneikért. Jézus Krisztus engesztelőáldozata az összes bűnünk árát fedezte, különben sosem létezhetne üdvbizonyosság. Akkor mindig rettegnünk kellene, hogy üdvösségünk bármelyik pillanatban elveszíthető, sőt sosem tudnánk, hogy mikor van és mikor nincs üdvösségünk (bővebben erről az *1689-es Baptista Hitvallás* üdvbizonyosságról és Krisztus engesztelőáldozatáról szóló fejezetekben lehet olvasni). De hadd álljon itt néhány igevers ennek az igazságnak az alátámasztására: *„Most pedig csak egyszer jelent meg az idők végén (Krisztusról van szó), hogy áldozatával eltörölje a bűnt”* (Zsid 9,26); *„Mert egyetlen áldozatával örökre tökéletessé tette a megszentelteket”* (Zsid 10,14). Természetesen ez azokra vonatkozik, akik hitelesen újjászületett hívők és ezt folyamatos lelki gyümölcsökkel igazolják (ld. Róm 8,5-8.12-13).
- d. Krisztus engesztelőáldozata révén az újjászületett hívő Isten folyamatos kegyelmének szférájában él. Bár keletkezik még benne bűn, a kegyelem állandó önvizsgálatra, bűnbánatra és ezzel együtt megszentelődésre sarkallja. Erről tesz bizonyosságot az Ige is: *„Nincs tehát már semmi kárhozhatóság azoknak, akik a Krisztus Jézusban vannak, mert az élet lelkének törvénye Jézus Krisztusban megszabadított téged a bűn és a halál törvényétől”* (Róm 8,1-2). Ugyanezt támasztja alá az Efézus 2,5-6: *„minket, akik halottak voltunk vétkeinkben, Krisztussal együtt megelevenített – kegyelemből van*

üdvösségetek –, és vele együtt feltámasztott, és vele együtt ültetett a mennyekbe Krisztus Jézusban.” Az újjászületett személy üdvössége Isten oldaláról nézve már egy lezárt és ezért visszavonhatatlan tény. Ezt támasztja alá a Róma 8,29-30 is: „Mert akiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy Fia képmásai legyenek, hogy ő legyen elsőszülött sok testvér között. Akiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta, és akiket elhívott, azokat meg is igazította, akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.” Ez csak azzal magyarázható, hogy Krisztus összes bűnük árát kifizette, mikor helyettük és értük meghalt a Golgotán (ld. 1Kor 15,3).

- e. Tehát nekünk hívőknek ezekre az igazságokra építve lehet üdvbizonyosságunk, azaz üdvösségünk végső elnyeréséről való meggyőződésünk. Ez a szubjektív oldal. De objektív értelemben, Krisztus helyettes engesztelőáldozata fedezte mindazok bűneinek árát, akik hittek, hisznek és ezután hinni fognak Jézus Krisztusban. Ezért nem kárhozik el az újjászületett hívő ember, ha történetesen maradt is még benne bűn halála pillanatában és nem volt lehetősége azt rendeznie. Egyébként ki az, aki tökéletességre jut a földi életben, úgyhogy bűn nélkül távozik el innen? Bűn nélküli élet csak a megdicsőült állapotban lesz.

III. A keresztyén élet győzelme

- a. A kérdés ezek után az, hogy vonatkozhat-e mindez az öngyilkosságot elkövető személyre? Pontosabban a kérdést így kellene megfogalmazni: lehetett-e öngyilkosságot elkövető személy újjászületett és Isten által megdicsőített ember, akire vonatkozik az, hogy Krisztus kifizette összes bűnének árát és ezért örökké az Úrral együtt lesz az Ő országában? A Bibliára alapozó válasz: nem.
- b. Először is, a Biblia által megemléltetett öngyilkos személyek mind negatív, Isten által megvetett egyének voltak. Egyikük az ószövetségi Saul király. A másik az Újszövetség lapjain szereplő Júdás, Üdvözítőnk árulója. Valójában az Újszövetség egyedül Júdást említi, mint aki öngyilkosságot követett el az Úr tanítványai, követői közül.
- c. Másodsor, Jézus Krisztus feltámadt és ezzel legyőzte a halált (Jel 1,17-18). A diadal elnyelte a halált (1Kor 15,54). Az élet győzött. Krisztus pedig örök életet ajándékoz a benne hívőknek. Azért jött, hogy a halál árnyékának völgyében lakókat kihozza az életre. Pál apostol ezt világosan elmagyarázza az Efézus 2,1-7-ben. Aki Krisztusban új életre támadt fel, azon már nem uralkodik a halál. Testi halála is teljesen más értelmet kap, hiszen az már nem az Istentől való elszakadás jelképe és az örök kárhozatra nyíló ajtó, hanem az Úrhoz való költözés eseménye. Ezért is kívánta Pál apostol, hogy minél hamarabb elköltözzön ebből a testből, azaz meghaljon. De megvárta, míg az Úr szólította haza és nem menekült el a lelki étellel, Krisztus követésével járó nehézségek, harcok és fájdalmak elől (vö. 2Kor 6,1-10; 11,16-32; 12,8-10).
- d. Harmadszor, gyakorlati példaként hadd idézzem fel a filippi börtönőr esetét. Látva, hogy a földrengést követően a börtön ajtai nyitva vannak, öngyilkos akar lenni azt gondolva, hogy a foglyok elmenekültek. Erre Pál apostol odakiáltotta neki: „*Semmi kárt ne tégy magadban!*” (ApCsel 16,28). Világos, hogy ezzel a Biblia elítéli az öngyilkosságot. A pogány börtönőr rögtön megértette, hogy mennyire elveszett állapotban van és ezért első kérdése ez: „*mit kell tennem, hogy üdvözüljek?*” Rájött, hogy nem rendelkezik valódi étellel! Az apostol válaszul Jézushoz irányítja őt.
- e. Nagyon fontos, hogy Jézus Krisztusba vetett hit által meggyünk át a halálból az életre. „*Kegyelemből van üdvösségetek, hit által...*” (Ef 2,8). Emberi oldalról nézve pedig ez a hit, ami folyamatos, állandó, kitartó, állhatatos hit kell, hogy legyen, a győzelmünk és végső üdvözülésünk kulcsa. Isten maga őriz minket az üdvösségre – ez kétségtelen – viszont a hitünk állandó elevevége és erősítése által teszi ezt és nem annak ellenében. Figyeljük meg nagyon jól a következő igeverset: „*akiket (az újjászületetteket) Isten ereje őriz hit által az üdvösségre, amely készen van, hogy az utolsó időben nyilvánvaló legyen*” (1Péter 1,5). Ezért inti a Zsidókhöz írt levél a meghátrálni készülő keresztyéneket: „*Ne dobjátok el hát bizalmatokat (hiteteket), amelynek nagy jutalma van. Mert békességes türesemre van szükségetek, hogy Isten akaratát cselekedve elnyerjétek az ígéretet*” (Zsid 10,35).
- f. Pontosán ez a türelem hiányzik az öngyilkosokból, akik nem akarják kivárni Isten idejét. A türelem a hitből táplálkozik, a türelmetlenség pedig a hitetlenség gyümölcse. Aki hisz és bíz, az Isten ígéreteire épít és a szenvedésekben, nehézségekben, próbákban is kitart, hiszen a Szentlélek támogatását élvez. Aki türelmetlenül eldobja önmagától az életét, hitetlenül viszonyul az olyan isteni ígérethez, mint például: „*Nem*

emberi erőn felüli kísértés esett rajtatok, mert Isten hű, és ő nem hagy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvédhetitek, sőt a kísértéssel együtt a kimenekülést is megadja majd, hogy el tudjátok hordozni” (1Kor 10,13). Az öngyilkos magatartás tehát a hitetlenség kifejeződése. Viszont a Krisztusban élő hitre ébresztett ember nem veszítheti el bizalmát, mert Krisztus örökös felette (ld. Róm 8,34-36). Pál így vall: „Teérted gyilkoltatunk mindennap, vágójuhoknak tekintenek bennünket. De mindezekben felettebb diadalmaskodunk az által, aki szeret minket.” A legnagyobb kínok és szenvedések sem indokolhatják az öngyilkos magatartást. A mennyei Atya jósága elleni vád az, ha valaki zúgolódik sorsa ellen. Az öngyilkos személy sehogy sem fér bele abba az embercsoportba, amelyet a Zsidók 10,39 említ: „mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk.” Sajnos az öngyilkos személy meghátrált...

IV. Konklúzió

- a. Az öngyilkos személy pontosan hitetlenségéről tesz bizonyosságot és Isten ellen lázad, Aki bölcsen és jóindulattal rendelte el és szabta meg a próbákat, a szenvedéseket életünkben. „*Akik pedig Istent szeretik, azoknak minden javukra van*” (Róm 8,28), még a sok szenvedés is. Egyébként Jézus Krisztus világosan megmondta, hogy tanítványainak sorsa nem lesz különb Mesterükénél. Ezért a hívő élet maga a szenvedés útja.
- b. Sajnos a modern szekularizált világban az élvezetes jólétnek, a pszichológiának és a jóléti evangéliumnak köszönhetően egyre kevesebben értik és fogadják el a szenvedést saját életükben. Már a hívő emberek is reflexszerűen isteni csapásnak tartják, ha veszteség és szenvedés éri őket. Nem csoda hát, ha öngyilkosság hírére hallva ösztönösen áldozatnak és nem vétkesnek tartják az elkövetőt és annak felmentése mellett igyekeznek érvelni. Ez egy hamis együttérzés! Természetesen az Úr gyermekeiként nem akarunk érzéketlenül és a hátramaradtak fájdalmát növelve nyilatkozni az öngyilkosságról, de nem is engedhetjük meg, hogy a feltámadt Krisztus tündöklő győzelmét beárnyékolja a korszellem istentelen gondolkodása.
- c. Semmi áron nem akarjuk a hitben erőtlennel, a lelki harcban megfáradtakkal azt sejtetni vagy elhíttetni, hogy az öngyilkosság extrém esetben mégis megoldás. A Szentírás más megoldást ismer: „*Elfáradnak az ifjak, és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is. De akik az Úrban bíznak, azoknak ereje megújul; szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el*” (Ézs 40,30-31). Egy régi hívő ének refrénje így szól: „hit által, hit által, hit által győzni fogsz, te magasztos új erő, világot leküzdő!”
- d. A hívők közösségének hadd szóljon a következő Ige: „*Azért a lankadt kezeket és megroggyant térdeket egyenesítetek ki, és lábatok az egyenes úton járjon, hogy a sánta meg ne botoljon, hanem inkább meggyógyuljon*” (Zsid 12,12). Amikor Isten gyermekeinek közössége győzelmes hitben él, elkülönülve a világtól és engedelmesen követve Krisztust, ott nem fajul extrém kísértéssé a meghátrálás és az öngyilkosság gondolata. Sugározzunk hitet, bátorítsuk a meghátrálni készülőköt, és az Úr Krisztus nevében győzni fogunk! „*De hála legyen Istennek, aki Krisztusban mindenkor diadalra vezet minket*” (2Kor 2,14).

Chiciudean Miklós

Budapesti Reformált Baptista Gyülekezet